

Mădălina PASCU
avocat Baroul București

Teodor MANEA
procuror Tribunalul București

ACORDUL DE RECUNOAȘTERE A VINOVĂȚIEI

Mădălina PASCU
avocat Baroul București

Teodor MANEA
procuror Tribunalul București

**ACORDUL
DE RECUNOAȘTERE
A VINOVĂȚIEI**

Universul Juridic
București
-2015-

Editat de **S.C. Universul Juridic S.R.L.**

Copyright © 2015, **S.C. Universul Juridic S.R.L.**

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin

S.C. Universul Juridic S.R.L.

Nicio parte din acest volum nu poate fi copiată fără acordul scris al

S.C. Universul Juridic S.R.L.

**NICIUN EXEMPLAR DIN PREZENTUL TIRAJ NU VA FI
COMERCIALIZAT DECÂT ÎNSOTIT DE SEMNĂTURA ȘI
ȘTAMPILA EDITORULUI, APLICATE PE INTERIORUL
ULTIMEI COPERTE.**

**Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
PASCU, MĂDĂLINA**

**Acordul de recunoaștere a vinovăției / Mădălina Pascu,
Teodor Manea. - București : Universul Juridic, 2015**

Bibliogr.

ISBN 978-606-673-602-2

I. Manea, Teodor

343

REDAȚIE: tel./fax: **021.314.93.13**
tel.: **0732.320.666**
e-mail: **redactie@universuljuridic.ro**

DEPARTAMENTUL tel.: **021.314.93.15**
DISTRIBUȚIE: fax: **021.314.93.16**
e-mail: **distributie@universuljuridic.ro**

www.universuljuridic.ro

Nu acel legiuitor va fi însemnat care va plagia legi străine traduse din condicele unor țări depărtate ce au trăit și trăiesc în alte împrejurări, ci acela care va ști să codifice datina țării lui, și soluțiunea pe care poporul în adâncul convingerilor sale o dă problemelor în materie.

Mihai Eminescu

Abrevieri

alin.	– alineatul/alineatele
art.	– articolul/articolele
c.	– contra/împotriva/versus
C. Ap.	– Curtea de apel
C. pen.	– Codul penal
C. pr. pen.	– Codul de procedură penală
CCR	– Curtea Constituțională a României
CEDO	– Curtea Europeană a Drepturilor Omului
Convenția	– Convenția europeană a drepturilor omului
dec.	– decizia
DGP	– Direcția Generală a Pașapoartelor
DIICOT	– Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism
Ed.	– Editura
ed.	– ediția
H.G.	– Hotărârea Guvernului
Ibidem	– același autor, aceeași lucrare
Idem	– același autor, aceeași lucrare, aceeași pagină/pagini
IGPR	– Inspectoratul General al Poliției Române
IPJ	– Inspectoratul de Poliție Județean
ÎCCJ	– Înalta Curte de Casație și Justiție
Jud.	– Judecătoria
lit.	– litera/literele
M. Of.	– Monitorul Oficial al României, Partea I
NCP	– noul Cod penal
NCPP	– noul Cod de procedură penală
nr.	– numărul
O.U.G.	– Ordonanța de urgență a Guvernului
p./pp.	– pagina/paginile
par.	– paragraful/paragrafele

pct.	– punctul/punctele
S. pen.	– Secția penală
SA	– Societate pe Acțiuni
SC	– Societate Comercială
sent. pen.	– sentință penală
ș.a.	– și alții/altele
TMB	– Tribunalul Municipiului București
Trib.	– Tribunalul
TS	– Tribunalul Suprem
UE	– Uniunea Europeană
urm.	– următorul/următoarele
VCP	– vechiul Cod penal
vol.	– volumul/volumele

CAPITOLUL I

ACORDUL DE RECUNOAȘTERE A VINOVĂȚIEI. ASPECTE INTRODUCATIVE

I.1. Noțiuni generale privind acordul de recunoaștere a vinovăției

I.1.1. Premisele implementării procedurii privind acordul de recunoaștere a vinovăției

Legislația procesual penală românească a suferit o serie de modificări radicale odată cu intrarea în vigoare a unui nou Cod de procedură penală – Legea nr. 135/2010 la 1 februarie 2014, modificări menite să alinieze sistemul juridic autohton la realitățile sociale și economice contemporane și să sporească calitatea, eficiența și celeritatea actului de justiție în acord cu respectarea drepturilor și libertăților omului.

Una dintre instituțiile procesual penale cu un grad maxim de noutate pentru țara noastră introduse în peisajul legislativ actual este acordul de recunoaștere a vinovăției, astfel cum este acesta reglementat în dispozițiile cuprinse în Capitolul I al Titlului IV, intitulat „Proceduri speciale” din Partea specială, respectiv art. 478-488 C. pr. pen.

Deși reprezintă o reglementare fără precedent în dreptul românesc, totuși acordul de recunoaștere a vinovăției a fost și este experimentat de legislația mai multor țări europene și americane, legislații care au reprezentat surse de inspirație pentru legiuitorul român în crearea acestei proceduri. Astfel, instituții asemănătoare sau similare au fost adoptate în mai multe țări europene precum Germania, Franța, Belgia sau Grecia, sisteme din care au fost preluate și adaptate specificului sistemului de drept procesual penal românesc, dispozițiile care alcătuiesc astăzi instituția românească a acordului de recunoaștere a vinovăției.

În linii mari, procedura acordului de recunoaștere a vinovăției împrumută elemente clasice de justiție negociată, în care un acuzat care pledează vinovat consimte să fie condamnat în afara unui proces de judecată tradițional și renunță practic la o serie de drepturi de care ar fi beneficiat în cadrul lui.

Potrivit Expunerii de motive ale emiterii Codului de procedură penală actual, principalele rațiuni care au stat la baza adoptării instituției în discuție rezidă în reducerea duratei soluționării cauzelor penale, simplificarea activității din cadrul urmăririi penale, nefiind de neglijat nici aspectul economic care vizează reducerea costurilor materiale și umane esențiale în cazul soluționării unei cauze într-o astfel de procedură simplificată.

Totodată, încheierea unui acord de recunoaștere a vinovăției are, în accepțiunea legiuitorului român, avantajul de a nu neglija drepturile părților implicate în proces, inculpatul având oportunitatea de a negocia cu procurorul de caz condițiile acordului său și, astfel, de a participa la procesul de luare a deciziei în cadrul stabilirii pedepsei.

Analiza pe care dorim să o realizăm cu privire la noua instituție juridică își propune ca punct final găsirea răspunsurilor la întrebări precum cât de corespunzător a fost adaptată procedura acordului de recunoaștere a vinovăției la nevoile și exigențele societății românești, cât de riguros a fost construită această instituție în raport de respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, cât de viabilă și oportună este aceasta în contextul juridic actual, care sunt avantajele utilizării acestei proceduri, dar și cu ce inconveniente se confruntă justițiabilii care decid să recurgă la această formă de justiție negociată.

Probabil că o consistentă componentă a răspunsurilor față de multitudinea de întrebări și incertitudini născute pe această temă, dincolo de argumentele pro și contra ale practicii și literaturii de specialitate, o va constitui timpul și modul în care el decide să curgă în favoarea sau în contra acestei instituții.

1.1.2. Avantajele și riscurile aplicării instituției acordului de recunoaștere a vinovăției

La o primă vedere adoptarea acestei noi instituții de drept procesual penal în legislația noastră pare să aducă o serie de beneficii incontestabile tuturor participanților la procesul penal.

În ceea ce ne privește, considerăm că ar trebui manifestată prudență în receptarea și aplicarea acordului de recunoaștere a vinovăției deoarece numeroasele avantaje pe care această procedură le oferă, privite din alt unghi, pot constitui inconveniente serioase menite să dezechilibreze ordinea juridică, socială și economică a statului de drept. Spre exemplu, obținerea unor pedepse reduse constituie indubitabil un avantaj pentru inculpat, însă care este prețul plătit de societate pentru concesiile făcute?

Dintre **avantajele implementării procedurii de justiție negociată** se evidențiază în prim-plan *avantajul economic*. Așa cum s-a argumentat de legiuitorul român și în Expunerea de motive a adoptării Noului Cod de procedura penală, noua instituție favorizează statul prin posibilitatea de a economisi resurse financiare și umane importante.

Modelul tradițional al procesului penal este unul laborios, supraproceduralizat, ținând cont de importanța valorilor sociale pe care tinde să le apere, de caracterul contradictorial al acestuia în raport de care trebuie să se ajungă la aflarea adevărului fără niciun dubiu rezonabil, de numărul mare de cauze aflate în instrumentarea organelor judiciare, iar asta presupune alocarea unor resurse umane valoroase de personal (agenți de poliție, procurori, judecători, avocați, grefieri, agenți de pază etc.).

Infraționalitatea crescută atrage după sine o cauzistică bogată care la rândul său necesită pentru funcționarea sistemului judiciar fonduri bănești semnificative care să acopere cheltuielile generate de angajarea de personal, de acoperirea costurilor adiționale de birotică, întreținere, salarii, utilități și alte costuri adiționale necesare desfășurării activității judiciare.

În contra acestor avantaje, s-a argumentat¹ că totuși într-un sistem de drept în care nu ar exista instituția acordului de recunoaștere a vinovăției, paradoxal, mai puține persoane ar fi aduse în fața instanței de judecată, având în vedere că, în lipsa posibilității de a încheia o astfel de înțelegere, un număr important de dosare „slabe” ar putea primi soluția clasării. De asemenea, ar putea fi redusă și durata medie a pedepselor aplicate pornind de la ideea că în unele sisteme de drept care au adoptat această procedură se utilizează tactica înaintării unor învinuiri mai grave decât ar trebui pentru a descuraja inculpatul să urmeze procedura de judecată de drept comun.

¹ V. Rotaru, *Acordul de recunoaștere a vinovăției*, Chișinău, 2004, p. 101.

Un alt avantaj al procedurii acordului de recunoaștere a vinovăției îl reprezintă *degrevarea instanțelor de judecată* prin soluționarea anumitor tipuri de cauze penale în care nu există o dispută reală potrivit procedurii abreviate a acordului. De multe ori, în cazuri cu probe evidente, singura dispută între procuror și apărător nu este în privința vinovăției, ci în privința pedepsei, iar în temeiul dispozițiilor legale care reglementează procedura acordului de recunoaștere a vinovăției, această pedeapsă poate fi negociată fără a fi administrate de către instanța de judecată în mod inutil probatorii care nu au legătură cu obiectul disputei. Se lasă, în acest fel, spațiul și timpul necesar aplecării judecătorilor către celelalte cauze care necesită o atenție distribuită pe mai multe planuri, în ideea sporirii calității actului de justiție.

Un argument demn de luat în considerare în aderarea la această procedură, de această dată din perspectiva celor direct implicați, inculpații, este *ocrotirea*, într-o oarecare măsură, a *reputației* acestora. Procesul penal în faza publică a judecării, desfășurându-se în baza sesizării instanței de judecată cu un angajament de recunoaștere a vinovăției, reduce semnificativ uneori expunerea unor aspecte mai puțin plăcute din viața personală a inculpaților (de exemplu, conducerea în stare de ebrietate), pledarea ca vinovat atrăgând soluționarea mai rapidă și mai puțin mediatizată a cauzei, în comparație cu procesul penal tradițional unde toate probele sunt expuse public.

Evitarea stigmatizării sociale, minimalizarea cheltuielilor judiciare suportate de inculpat se numără, de asemenea, printre beneficiile oferite de instituția acordului de vinovăție.

Elementul psihologic constând în efectul pozitiv pe care recurgerea la încheierea unui astfel de acord îl produce la nivelul conștiinței inculpatului, constând în aceea că acesta participă, având rol activ, la luarea deciziei asupra pedepsei, păstrându-și în acest fel demnitatea și dând poate o nouă semnificație respectului față de lege și instituțiile penale, sunt argumente care de asemenea stau la baza persistenței și popularității acestei instituții la nivel mondial.

De cealaltă parte a literaturii de specialitate se situează opinia conform căreia în astfel de cazuri participarea inculpatului la procesul decizional este mai mult iluzorie în condițiile în care de cele mai multe ori acesta nu are pregătire de specialitate și nici nu își poate superviza în mod competent apărătorul¹.

¹ V. Rotaru, *Acordul de recunoaștere a vinovăției*, Chișinău, 2004, p. 103.